

Endüstriyel Kaza Araştırmalarına Yönelik Bibliyometrik İnceleme: Tezler Üzerine Bir Çalışma

Bibliometric Review of Industrial Accident Research: A Study on Theses

Emel GÜVEN Tamer EREN

ÖZET

Endüstriyel tesislerin karşı karşıya olduğu önemli risklerden bir tanesi de endüstriyel kazalardır. Endüstriyel kazalar hem insan sağlığı hem de çevre için olumsuz etkileri olan ve ciddi oranda maddi kayıplara neden olabilecek kazalardır. Bu çalışmanın amacı endüstriyel kaza alanında yazılan lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Gerçekleştirilen çalışmada Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi Arşivi'nden yararlanılmıştır. Araştırmada tarama terimi olarak "Endüstriyel Kaza" ifadesi kullanılmış ve aranacak alan kısmında "Tümü" seçeneği seçilmiştir. Böylelikle çalışmanın çerçevesi geniş tutulmuştur. Tarama sonucunda 83 çalışmaya ulaşılmış olup çalışmaların 11 tanesinin konu ile ilgili olmaması sebebiyle 72 çalışma araştırmaya dahil edilerek bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Erişilen tezler tez türü, tez yılı, tezin yazıldığı üniversite, üniversite türü, enstitü, ana bilim dalı, konu ve yöntemlerine göre incelenmiştir. Araştırma sonucunda yüksek lisans alanında 54, doktora alanında 18 tez olduğu görülmüştür. Tezler otuz üç üniversitede sekiz enstitüye bağlı 32 anabilim dalında hazırlanmıştır. Gerçekleştirilen tez çalışmaları 1993-2018 yılları arasında çok az sayıda ilerlerken 2019 yılında önemli oranda bir artış göstermiştir. Ardından devam eden iki yıl çalışmalarda düşüş yaşansa da 2022-2023 yıllarında çalışmalar yeniden artan seyir izlemeye başlamıştır. Bu durum gösteriyor ki son zamanlarda endüstriyel kazaların zarar verici etkilerine dikkat çekilmeye başlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Endüstriyel kaza, Bibliyometrik analiz, Lisansüstü tezler.

ABSTRACT

One of the critical risks faced by industrial facilities is industrial accidents. Industrial accidents negatively affect human health and the environment and cause significant financial losses. This study aims to examine postgraduate theses written in the field of industrial accidents according to various variables. In the study carried out, the Higher Education Institution National Thesis Center Archive is used. In the research, "Industrial Accident" is the screening term, and the "All" option is selected in the field to be searched. Thus, the framework of the study is kept broad. As a result of the screening, 83 studies are reached. Since 11 studies are unrelated to the subject, 72 are included in the research and subjected to bibliometric analysis. Accessed theses are examined according to thesis type, thesis year, the university where the thesis is written, university type, institute, department, subject, and methods. As a result of the research, it is seen that there are 54 theses in the field of master's degree and 18 theses in the field of doctorate. Theses are prepared in 32 departments affiliated with eight institutes in thirty-three universities. While the number of thesis studies progressed very little between 1993 and 2018, there is a significant increase in 2019. Although there is a decrease in the studies in the following two years, the studies started to follow an increasing trend again in 2022-2023. This situation shows that recently, attention has begun to be drawn to the damaging effects of industrial accidents.

Keywords: Industrial accident, Bibliometric analysis, Graduate theses.

1. **Emel GÜVEN** | emel-gvn@hotmail.com
Kırıkkale Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Kırıkkale, Türkiye
Kırıkkale University, Faculty of Engineering and Natural Sciences, Kırıkkale, Türkiye

2. **Tamer EREN** | tamereren@gmail.com | Sorumlu Yazar/Corresponding Author
Kırıkkale Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Kırıkkale, Türkiye
Kırıkkale University, Faculty of Engineering and Natural Sciences, Kırıkkale, Türkiye

Received/Geliş Tarihi : 27.01.2024
Accepted/Kabul Tarihi: 17.07.2024

I. GİRİŞ

Afetler maddi ve manevi zararlara neden olan beklenmedik doğa olaylarıdır [1]. Afetler sonucunda fiziksel, sosyal ve ekonomik sorunlar ile karşı karşıya kalınmaktadır [2]. Afetler karşısında zararlı etkileri azaltabilecek çözüm yolları oluşturmak, riskleri önlemek için planlar hazırlamak ve hazırlanan planları uygulayabilmek afetler karşısında yapılabilecek en etkili yöntemlerdendir. [3].

Afetler kaynaklarına göre sınıflandırıldığında doğal afetler ve teknolojik afetler olarak ayrılmaktadır. Doğal afetler aniden ve yavaş oluşan doğal afetler olarak iki sınıfta ele alınmaktadır. Yavaş gelişen doğal afetleri kuraklık, kıtlık, şiddetli soğuklar olarak örneklendirebiliriz. Ani gelişen doğal afetler ise depremler, seller, hortumlar, su taşkınları, çığ gibi olayları kapsamaktadır. Teknolojik afetler ise ulaşım kazaları, endüstriyel kazalar ve diğer kazalar olarak sınıflandırılmıştır [4].

Teknolojik afetler, doğal olayların etkisiyle oluşan olay arasında neden-sonuç ilişkisi bulunmayan ve insanların faydalı yönde üretim yapmak için kullandığı teknolojinin dikkatsiz, yanlış ve kasti kullanımından kaynaklı oluşan afetler olarak tanımlanmaktadır [5]. Teknolojik afetler içerisinde yangın, patlama, kimyasal sızıntı, çökme vb. endüstriyel kazalar oldukça önemli bir yer tutmaktadır [6].

Büyük endüstriyel kazalar maddi kayıplara neden olmasının yanı sıra manevi olarak da tahribat yaramaktadır. Hem canlılar hem de çevre için önemli bir risk oluşturan endüstriyel kazalar son zamanlarda dikkat çeken bir husus olmuştur [7]. Bu noktada endüstriyel kazaların önlenmesi, etkisinin azaltılması ve ortadan kaldırılabilmesi için çalışmalara da eğilim söz konusudur. Bu çalışmada endüstriyel kazalar ile ilgili yapılan bilimsel çalışmalar ele alınmıştır. Çalışma kapsamında Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) Arşivi'nden yararlanılmıştır. Burada

yapılan lisansüstü çalışmalar ele alınmış ve bibliyometrik analizi gerçekleştirilmiştir.

II. BİBLİYOMETRİK ANALİZ

Maden “Bibliyometri” terimi, Pritchard tarafından ortaya atılmış bir kavram olup istatistiksel ve matematiksel yöntemlerin hem kitaplar hem de diğer iletişim ortamlarına uygulanması olarak tanımlanmıştır [8]. Bilimsel yayıncılığın niceliksel analizleri Lotka, Bradford ve Zipf'in 1920'li, 1930'lu ve 1940'lı yıllarda geliştirmiş oldukları matematiksel modellerle başlamıştır. Bu modeller günümüzde bibliyometrik yasalar, saçılım yasaları veya güç yasaları olarak bilinmektedir [9]. Bibliyometri, bilginin saçılımı, büyümesi ve yaşlanması ile ilgili araştırmalarda da kullanılmaktadır [10].

“Bibliyometri”, yayınlar ile ilgili bütün veriler için kullanılan bir terimdir. Bilimsel yayınların yazarlarına, konularına, yayımlandıkları dergilere ve aldıkları atıflara ait verileri kapsamaktadır. Bu veriler, bireysel olarak çalışan araştırmacıların, araştırma gruplarının, kurumların ve ülkelerin çıktılarını ölçmek, bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeleri takip etmek ve ulusal ve uluslararası ağları tespit etmek amacıyla kullanılmaktadır [10].

Lisansüstü eğitim bilimsel bilgi üretimi açısından üniversitelerde önemli bir yere sahiptir [11]. Lisansüstü tezler lisansüstü eğitiminde öğrenim gören öğrencilerin ortaya çıkardığı ürünlerdir. Birçok alanda farklı araştırmalar içeren tezler mevcuttur. gerçekleştirilmektedir. Bir konunun derinliği ve yaygınlığı hakkında bilgi edinmek, incelenen alanda genel bir görünüm ortaya çıkarmak için lisansüstü tezler analiz edilmektedir [12].

Akademik çalışmalar içerisinde farklı birçok alan ve konuda bibliyometrik analiz gerçekleştirilmiştir. Zeren ve Kaya [13], TR Dizin ve YÖKTEZ arşivi dahilinde dijital

pazarlama konusunda yazılan tezler için bibliyometrik analiz gerçekleştirmişlerdir. Murathan vd. [10], 2002-2019 yılları arasında yazılmış fiziksel aktivite konulu lisansüstü tezlerin analizini yapmışlardır. Ayaz ve Türkmen [14], yöresel yiyecek konulu, Tayfun vd. [15], turizm alanında yiyecek ve içecek konulu, Köşker [16], coğrafi işaret konulu ve Oğuzbalaban [17], termal turizm konulu çalışmaların bibliyometrik analizini gerçekleştirmişlerdir. Olcay [18], tarafından gerçekleştirilen lisansüstü tezlerin bibliyometrik analiz çalışmasının konusu iş kazaları olmuştur. Sarıhan [19], afet iletişimi alanında Türkiye'de yapılan çalışmaların bibliyometrik analizini yapmıştır. Çalışmasında ULAK-BİM ve YÖKTEZ veri tabanlarında "afet iletişimi" konusuyla ilişkili makale ve lisansüstü tezleri incelemiştir. Yiğitoğlu [20], Web of Science ve Scopus veri tabanlarını kullanarak doğal afetler ve turizm konularını kapsayan 722 makaleyi incelemiştir. Öne çıkan konular arasında iklim değişikliği, karanlık turizm ve dayanıklılığın olduğunu ortaya koymuştur. Alp ve Akalın [21], 1996-2022 yılları arasında yalın yönetim alanında yürütülen lisansüstü tezleri inceleyen bir bibliyometrik analiz gerçekleştirmişlerdir. Çalışmada 86 tezi tür, yıl, yayın dili gibi bibliyometrik kriterlerle değerlendirmişlerdir. Kurbanova ve Cavlak [22], blok zincir teknolojisinin denetim süreçlerine entegrasyonu üzerine bibliyometrik analiz gerçekleştirmişlerdir. Ersoy ve Ekmekçi [23], en çok atıf alan kömürlü termik santraller konusunda 100 makalenin bibliyometrik analizini gerçekleştirmişlerdir. Örnek ve Karamustafa [24], 1989-2019 yılları arasında YÖKTEZ veri tabanındaki turist rehberliği konusunda bulunan 123 tezin bibliyometrik analizini yapmışlardır. Özkaraca ve Halaç [25], gelecekte tarihi yapıyı çevre ve sürdürülebilirlik/süreklilik konusunda yapılacak olan araştırmalara katkı verebileceği düşüncesiyle tarihi çevrede sürdürülebilirlik konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini gerçekleştirmişlerdir. Yapılan bibli-

yometrik analizler incelendiğinde endüstriyel kazaları kapsayan bir çalışmanın olmadığı gözlemlenmiştir. Bu çalışmanın amacı endüstriyel kazalar konusunda yapılan çalışmaların bibliyometrik araştırmasıyla incelenerek konu üzerinde farkındalık yaratabilmektir. Ayrıca karşılaşılabilecek endüstriyel kazalar ile ilgili yapılan mevcut çalışmalar oraya konularak literatürde incelenmeyen yönlerin ortaya çıkarılmasına yardımcı olmak hedeflenmiştir. Çalışma endüstriyel kaza alanındaki tezleri bir bütün olarak ele alan yeni bir çalışmadır. Bu yönüyle endüstriyel kaza alanında yapılan çalışmaların seyrinin ve yönünün gösterilmesi açısından etkin olacağı düşünülmektedir. Çalışmanın bu yönüyle literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

III. YÖNTEM

Gerçekleştirilen çalışmada endüstriyel kaza alanında yazılan YÖKTEZ'de taranan lisansüstü tezler bibliyometrik analiz ile incelenmiştir. Çalışma kapsamında aşağıda belirlenen sorulara yanıt aranmıştır.

1. Endüstriyel kaza alanında yazılan lisansüstü tezlerin türleri nelerdir?
2. Endüstriyel kaza konusunda yapılan ve YÖK Tez'de taranan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
3. Endüstriyel kaza yazınına en fazla katkı sağlayan üniversiteler hangileridir?
4. Endüstriyel kaza yazınına katkı sağlayan üniversitelerin tür dağılımı nasıldır?
5. Endüstriyel kaza alanında tamamlanan lisansüstü tezlerin enstitü, ana bilim dalı ve konu dağılımları nasıldır?
6. Endüstriyel kaza alanında ulusal yazında yapılan tezlerin çalışma yöntemleri nitel ve nicel kapsamda değerlendirildiğinde nasıl dağılmaktadır?
7. Endüstriyel kaza yazınında kullanılan anahtar keli-

meler hangileridir?

Araştırma YÖKTEZ’de taranan lisansüstü tezleri kapsamaktadır. YÖKTEZ arşivinde yapılan tarama 16.01.2024 tarihinde gerçekleştirilmiş olup tezler taranırken herhangi bir yıl kısıtlaması yapılmamıştır. Tarama terimi bölümüne “endüstriyel kaza” ifadesi girilmiş ve tarama alanının geniş tutulabilmesi için aranacak alan kısmında “Tümü” seçeneği seçilmiştir. Bu tarama ile 83 çalışmaya ulaşılmış olup çalışmalar içerisinde 11 lisansüstü tezin araştırma alanıyla ilgisiz kaldığı belirlenerek 72 çalışma ile bibliyometrik analiz yapılmıştır.

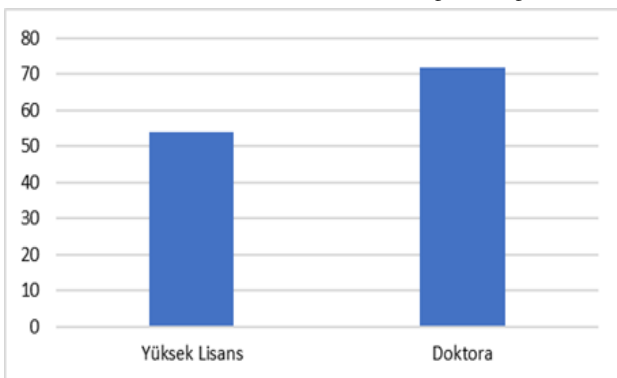
IV. BULGULAR

Bu araştırmanın kapsamını, YÖKTEZ arşivinde yer alan endüstriyel kaza alanında yapılan lisansüstü çalışmalar oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına dahil edilen çalışmalar tez türü, yıllar, üniversite, üniversite türü, enstitüler, anabilim dalı, konu ve yöntemlere göre incelenmiş ve rapor olarak sunulmuştur.

A. Tezlerin Türüne Göre Dağılım

Şekil 1’de YÖKTEZ arşivinde yer alan endüstriyel kaza konulu lisansüstü tezlerin türüne göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 1: Lisansüstü tezlerin türüne göre dağılımı

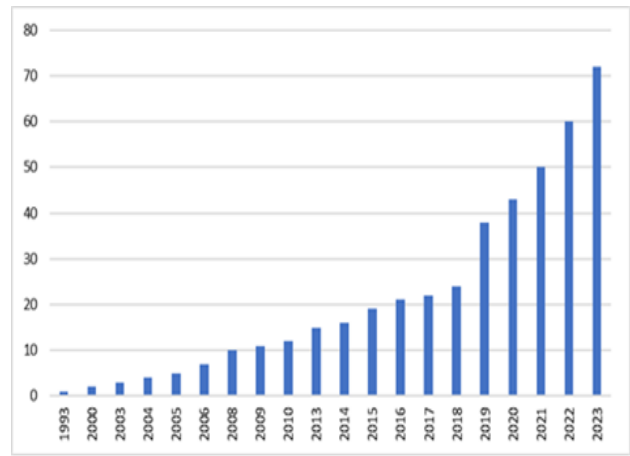
Endüstriyel kaza alanında yapılan lisansüstü çalışmaların %75 (54 tez)’i yüksek lisans tezi iken %25 (18 tez)’i doktora tezi olarak gerçekleştirilmiştir. Endüstriyel kaza

konusunun yüksek lisans tezlerinde daha çok inceleme konusu olarak ele alındığı görülmüştür.

B. Yıllara Göre Dağılım

Endüstriyel kaza konusunda YÖKTEZ veri tabanında yer alan lisansüstü tezlerin yıllara göre sayısal dağılımı Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2: Lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı

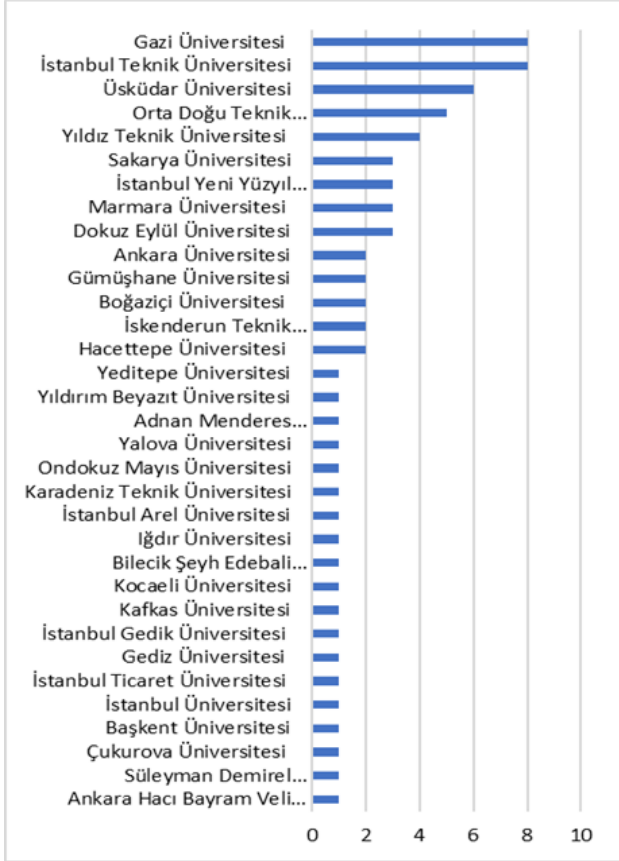

Endüstriyel kaza alanında yapılan ilk çalışma 1993 yılında gerçekleştirilmiştir. Çalışmaların yıllar içerisinde artan bir ivme gösterdiği görülmektedir. 1993-2018 yılları arasında gerçekleştirilen çalışmaların sayısı oldukça düşüktür. Bazı yıllarda hiç çalışma yapılmamıştır. 2019 yılında ise çalışmalarda ciddi oranda bir artış gözlemlenmiştir. 2019 yılında “Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” yayınlanmasının bu artışta etkili olduğu düşünülmektedir. Devam eden iki yılda azalış olsa da bu konuda yapılan çalışmalar literatüre katkı sağlamaya devam etmiştir. 2022 ve 2023 yıllarında çalışmalar yeniden artış göstermiştir.

C. Üniversitelere Göre Dağılımı

Şekil 3’te YÖKTEZ veri tabanında yer alan endüstriyel kaza konulu tezlerin üniversitelere göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 3: Lisansüstü tezlerin gerçekleştirildiği üniversitelere göre dağılımı

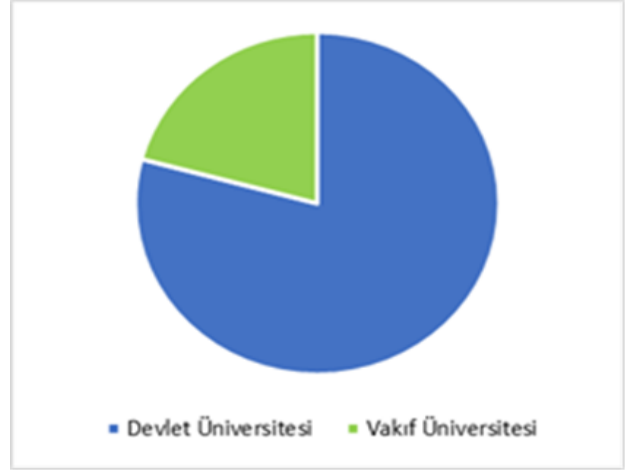

Endüstriyel kaza alanında yazılan lisansüstü tezler kapsamında Gazi Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi %11'lik oran ile en çok katkı sağlayan iki üniversite olmuştur. Ardından %8 oranında katkıyla Üsküdar Üniversitesi ve %7 oranıyla Orta Doğu Teknik Üniversitesi büyük oranlarla katkı yapan üniversiteler olmuştur. 19 üniversite ise bir adet çalışma ile bu alandaki bilimsel çalışmalara katkıda bulunmuşlardır.

D. Üniversite Türlerine Göre Dağılım

YÖKTEZ veri tabanında yer alan endüstriyel kaza konulu lisansüstü tezlerin üniversite türlerine göre dağılımı Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4: Lisansüstü tezlerin üniversite türlerine göre dağılımı

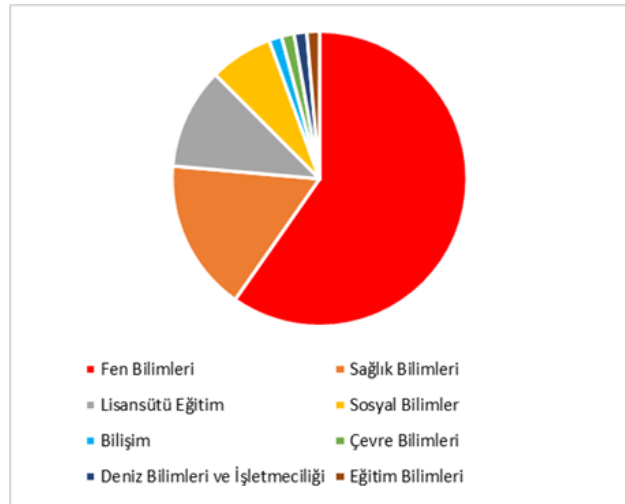

Şekil 4'te verilen endüstriyel kaza konulu tezlerin %79 (57 adet)'unun devlet üniversitesinde %21 (15 adet)'inin vakıf üniversitesinde tamamlandığı gözlemlenmiştir.

E. Enstitülere Göre Dağılım

Gerçekleştirilen lisansüstü çalışmaların bağlı olduğu enstitülere göre dağılımı Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5: Lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı

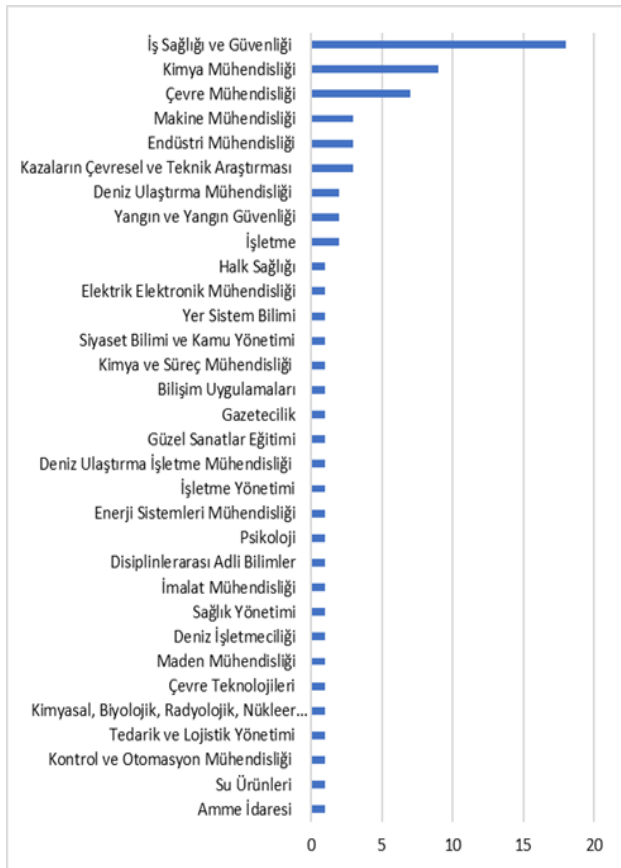
Endüstriyel kaza konulu lisansüstü tezlerin yarısından fazlasını yaklaşık %60 (43 tez) oran ile Fen Bilimleri Enstitüsü kapsamında gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Çalış-

maların yaklaşık %17 (12 tez)'si Sağlık Bilimleri Enstitüsü, %11 (8 tez)'i Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, %7 (5 tez)'si Sosyal Bilimler Enstitüsü kapsamında gerçekleştirilmiştir. Şekil 5'te yer alan diğer enstitülerde ise sadece bir adet tez çalışmasının yapıldığı gözlemlenmiştir.

F. Anabilim Dallarına Göre Dağılım

Şekil 6'da endüstriyel kaza ile ilgili lisansüstü tezlerin hazırlandığı anabilim dallarına göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 6: Lisansüstü tezlerin hazırlandığı anabilim dallarına göre dağılım

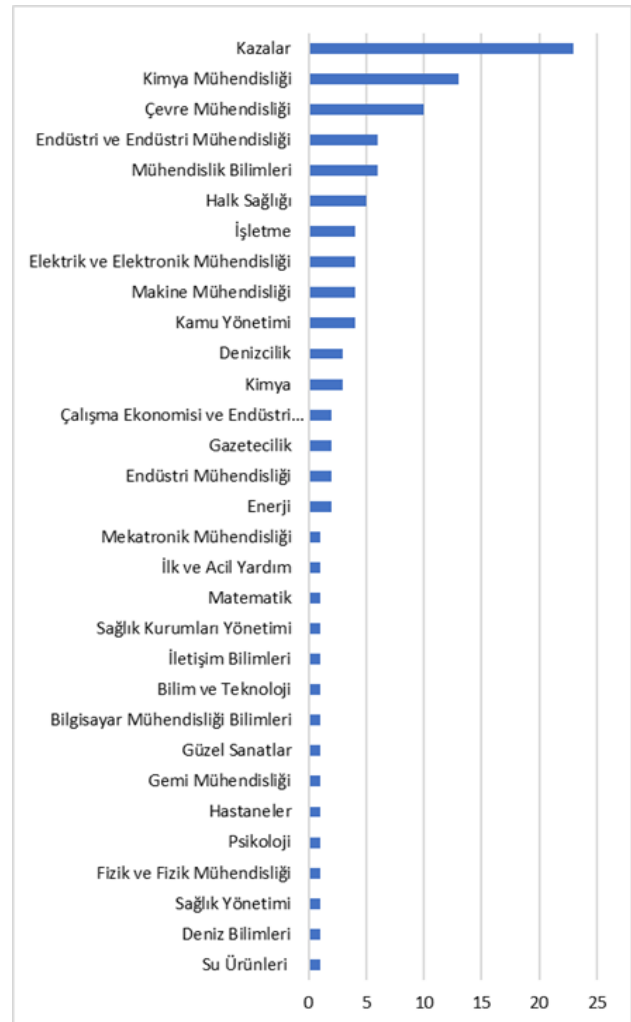
Gerçekleştirilen lisansüstü tezler içerisinde 18 çalışma ile (% 25) İş Sağlığı ve Güvenliği anabilim dalı en çok çalışmanın gerçekleştirildiği dal olmuştur. Devamında sırasıyla 9 çalışma ile (%13) Kimya Mühendisliği, 7 (%10) çalışma ile Çevre Mühendisliği, 3 (%4) çalışma ile Makine Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği ve Kazaların Çevresel

ve Teknik Araştırması, 2 (%3) çalışma ile Deniz Ulaştırma Mühendisliği, Yangın ve Yangın Güvenliği ve İşletme anabilim dallarında çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Şekil 6'da verilen diğer anabilim dallarında ise sadece bir tez çalışması yapılmıştır.

G. Konularına Göre Dağılım

Endüstriyel kaza konusunda YÖKTEZ veri tabanında yer alan lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı Şekil 7'de verilmiştir.

Şekil 7: Lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı

Endüstriyel kaza alanında oluşturulan lisansüstü tezlerin %21'i Kazalar konusunda, %12'si Kimya Mühendisliği

Endüstriyel kaza konusunda Gazi üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nin büyük oranda katkılarının olduğu gözlemlenmiştir. Bununla birlikte çalışmaların % 79 gibi bir oranı devlet üniversitelerinde gerçekleştirilmiştir. Lisansüstü tezlerin en çok yazıldığı enstitü Fen Bilimleri Enstitüsü olurken en fazla İş Sağlığı ve Güvenliği anabilim dalında ve kazalar konusunda hazırlanmıştır. Tezlerde nicel yöntemler nitel yöntemlere göre çok daha fazla tercih edilmiştir.

Lisansüstü tezler literatürün gelişmesinde katkıda bulunmaktadırlar. Bu çalışma YÖKTEZ veri tabanında endüstriyel kaza konulu çalışmalarını inceleyerek araştırmacılara bütünsel bir bakış açısı sunmaktadır. Literatürde, endüstriyel kaza ile ilgili yapılan lisansüstü çalışmalarını ele alarak bibliyometrik analiz tekniği uygulayan başka bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu noktada çalışma özgün olup literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. YÖKTEZ'de taranan lisansüstü tezleri kapsaması bu çalışmanın kısıtlılığını oluşturmaktadır. Bu yüzden bu konuda yapılan diğer bilimsel yayınlar çalışmaya dahil edilmemiştir. Gelecekte çalışmaların tarama kapsamı genişletilerek araştırma detaylandırılabilir.

YAZAR KATKISI: Araştırma fikrinin oluşturulması, tasarımı, veri toplanması ve analizi, yorum ve makalenin raporlanması Emel GÜVEN, Yöntemin belirlenmesi, yöntem sonuçlarının kontrol edilmesi, makale genel kontrolü ise Tamer EREN tarafından yapılmıştır .

ÇIKAR ÇATIŞMASI: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını, makalede araştırma ve yayın etiğine uyulduğunu beyan ederler .

FINANSAL DESTEK: Bu çalışma YÖK 100/2000 projesi kapsamında yazılmıştır.

ETİK KOMİTE ONAYI: İnsan örneği veya deneysel çalışma içermediğinden etik kurulu oluru gerekmemiştir.

KAYNAKÇA

- [1] E. Güven ve T. Eren, "İl afet risk azaltma planı çerçevesinde analitik ağ prosesi yöntemi ile kriter ağırlıklandırma: Kırıkkale ili için bir örnek", *Afet ve Risk Dergisi*, cilt 6, no. 2, ss. 401-414, 2023.
- [2] E. Güven, M. Pınarbaşı, H. M. Alakaş ve T. Eren, "Doğal afetlerin tetiklediği teknolojik kazaların risk azaltma kriterlerinin ANP yöntemiyle ağırlıklandırılması", *Disaster Science and Engineering*, cilt 9, no. 1, ss. 34-42, 2023.
- [3] T. Eren ve E. Akdaş, "Afet ve acil durum yönetiminde arama kurtarma ekiplerinin oluşturulması", *Afet ve risk dergisi*, cilt 6, no. 3, ss. 1074-1087, 2023.
- [4] İ.H. Çelik, U. Galip, G. Yılmaz ve M. Yakupoğlu, "Türkiye'de yaşanan teknolojik afetler (2000-2020) üzerine bir değerlendirme", *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt 6, no. 2, ss. 49-57, 2020.
- [5] R. Ege, "Health aspects of disasters and accidents", Emel Matbaacılık Sanayi, 1986.
- [6] G. Silei, "Technological hazards, disasters and accidents", In The Basic Environmental History, Cham: Springer International Publishing, ss. 227-253, 2014.
- [7] Ş. Şahin, Ş. ve İ. Üçgül, "Türkiye'de afet yönetimi ve iş sağlığı güvenliği", *Afet ve Risk dergisi*, cilt 2, no. 1, ss. 43-63, 2019.
- [8] A. Pritchard, "Statistical bibliography or bibliometrics?", *Journal of Documentation*, vol 24, no. 4, pp. 348-349, 1969.
- [9] K. Subramanyam, "Scattering, laws of", *Encyclopedia of Library and Information Science*, vol 26, pp. 336-354, 1979.
- [10] G. Murathan, F. Murathan ve E. Bozyılan, "Fiziksel aktivite" konulu tezlerin bibliyometrik analizi (2002-2019)", *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, cilt 14, no. 2, ss. 158-167, 2020.
- [11] M. Toprak ve A. Erdoğan, "Lisansüstü eğitimde avrupa yaklaşımı." VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, ss. 10-36, 2013.

- [12] E. Karadağ, "Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelemesi", *Abi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, cilt 10, no. 3, ss. 75-87, 2009.
- [13] D. Zeren ve N. Kaya, "Dijital pazarlama: Ulusal yazının bibliyometrik analizi", *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt 17, no. 1, ss. 35-52, 2020.
- [14] N. Ayaz ve B.M. Türkmen, "Yöresel yiyecekleri konu alan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi" *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, cilt 2, no. 1, ss. 22-38, 2018.
- [15] A. Tayfun, M. Ülker, Y. Gökçe, E. Tengilimoğlu, Ç. Sürücü ve M. Durmaz, "Turizm alanında yiyecek ve içecek ile ilgili lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi", *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, cilt 6, no. 2, ss 523-547, 2018.
- [16] H. Köşker, "Coğrafi işaret konusunda yazılmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi", *Journal of Humanities and Tourism Research*, cilt 10, no. 4, ss. 775-787, 2020.
- [17] G. Oğuzbalaban, "Termal turizm konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi", *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, cilt 3, no. 4, ss. 1012-1027, 2019.
- [18] Z. F. Olcay, "Ulusal tez merkezinde yer alan iş kazaları konusunda yazılmış tezlerin bibliyometrik analizi", *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, cilt 5, no. 3, ss. 286-297, 2022.
- [19] Z. Sarıhan, "Türkiye' de "Afet İletişimi" temalı çalışmaların bibliyometrik analizi," *Urban 21 Journal*, cilt. 2, no. 1, ss. 10-23, 2024.
- [20] V. Yiğitoğlu, "Doğal afetler ve turizm konulu makalelerin bibliyometrik analizi," *Coğrafya, Planlama ve Turizm Stüdyoları.*, cilt. 3, no. 2, ss. 126-139, 2023.
- [21] F. Alp ve B. Akalın, "Yalın yönetim alanında yürütülen lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi (1996-2022)", *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, cilt 5, no. 1, ss. 114-125, 2023.
- [22] M. Kurbanova ve H. Cavlak, "Blokzincir ve dene-tim" alanındaki makalelerin bibliyometrik analizi", *TIDE Academia Research*, cilt 3, no. 2, ss. 213-246, 2021.
- [23] N. Ersoy ve İ. Ekmekçi, "Bibliyometrik yaklaşımla kömürlü termik santraller konusunun analizi", *Dünya Multidisipliner Araştırmalar Dergisi*, cilt 6, no.2, ss. 136-151, 2023.
- [24] N. Örnek ve K. Karamustafa, "Turist rehberliği alanındaki lisansüstü tezlerin bibliyometrik analiz ile değerlendirilmesi (1989-2019)", *Turist Rehberliği Dergisi (TURED)*, cilt 3, no. 2, ss. 115-138, 2020.
- [25] N. Özkaraca ve H. H. Halaç, "Tarihi çevrede sürdürülebilirlik konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi", *Kent Akademisi Dergisi*, cilt 15, no. 1, ss. 203-222, 2022.